

HØRINGSdokUMENT

PRINSIPPER FOR TILBUDSPLANLEGGING OG SKOLEBYGG/AREAL

HØRINGSdokUMENT - 06.10.2021

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjielte

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Politisk forankring for arbeidet.....	3
1.2. Prosesser, mål og rammefaktorer	4
2. Overbyggede rammeverk	5
2.1. Sammenhenger mellom prinsippene.	5
2.2. Fokusområder i skolebruksplanarbeidet	5
2.3. Målsettinger for tilbudsplanleggingen	6
2.4. Kompetanseplanleggingsregioner	6
3. Rammefaktorer.....	7
4. Prinsipper.....	8
4.1. Prinsipper for tilbudsplanlegging av ungdomsopplæringen.....	8
4.2. Prinsipper og tematikk for tilbudsplanlegging i voksenopplæring.	11
4.3. Prinsipper for tilbudsplanlegging innen høyere yrkesfaglig utdanning.	14
4.4. Prinsipper for skolebygg/arealbruk	15

1. Innledning

Trøndelag står overfor store endringer i samfunns- og arbeidsliv. I årene fremover vil teknologiutvikling, klimautfordringer, internasjonalisering, endring i næringsstruktur, innvandring og aldring av befolkningen påvirke kompetansebehovene på alle områder i arbeidslivet. De raske endringene i teknologi og arbeidsliv tilsier økt behov for livslang læring, både faglig, men også knyttet til det 21. århundres kompetanseferdigheter.

I Trøndelag fylkeskommune skal vi skape historie ved å være *åpne og nysgjerrige i holdning, og modig og ansvarlig i handling*.

For å kunne utvikle likeverdige og framtidsrettete skoleanlegg har Trøndelag fylkeskommune et pågående utviklingsarbeid:

Framtidas skole – skolebruksplan 2 Trøndelag

Å planlegge og legge til rette for utdanning og kompetanseheving hos ungdom og voksne er en krevende øvelse der vi utfordres på behov, sammenhenger og brukernes individuelle rettigheter. De operative prinsippene vi nå er i prosess med å utvikle skal operasjonalisere de vedtatte overordnede målsettingene med tilbudsplanleggingen i Trøndelag. Hensikten med de operative prinsippene er derfor å beskrive den tilbudsstrukturen Trøndelag skal rigge til ut fra endringer i befolkningen, økonomisk tildeling, nytt regelverk og politiske ambisjoner. Sammenhengen mellom tilbudsprinsippene for ungdomsopplæringen, voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning skal synliggjøres i de operative prinsippene.

I forhold til de bygningsmessige forhold vet vi at bygging og ombygging av skolebyggene våre kan ta rundt 4-6 år. Skolebyggene skal understøtte opplæringsbehovene og funksjonene må kunne sees i et helhetlig livsløpsperspektiv med stor grad av generalitet, fleksibilitet og elastitet. I arbeidet med utviklingen av eksisterende skolebygg eller evt. etablering av nye skoler/arealer, vil det være behov for å se tilbudsstrukturen i et 10-15-årsperspektiv, slik at de riktige prosjektene med riktig kapasitet blir prioritert.

Arbeidet med utforming av prinsipper for arealbruk/arealomfang og prinsipper for tilbudsplanlegging gjennomføres som parallelle prosesser.

1.1. Politisk forankring for arbeidet

Hovedutvalg utdanning vedtok i sak 79/20¹ i november 2020 å starte arbeidet med ny, revidert skolebruksplan, «Framtidas skole – Skolebruksplan 2». Arbeidet skal gi et helhetsbilde om prioriteringer av byggeprosjekter for videregående skoler i Trøndelag fylkeskommune fram mot 2030 og angir hvordan fylkeskommunen skal møte de økonomiske utfordringene som er beskrevet i utfordringsdokumentet, FT-sak 85/20².

I det foregående arbeidet med Skolebruksplan 1 – ble det vedtatt 4 fokusområder³ for arbeidet. Disse er videreført inn i Skolebruksplan 2.

Arbeidet med «Framtidas skole – Skolebruksplan 2» skal lede til operative prinsipper for arealbruk og arealomfang i byggeprosjekter for videregående skoler i Trøndelag, og skal samordnes med prosesser for utforming av prinsipper for tilbudsplanlegging.

Fylkestinget vedtok i sak 56/21 i juni 2021 overordnede målsettinger med tilbudsplanleggingen i Trøndelag.⁴

¹ [Hovedutvalg for utdanning \(2020\) - Behov for ny skolebruksplan](#)

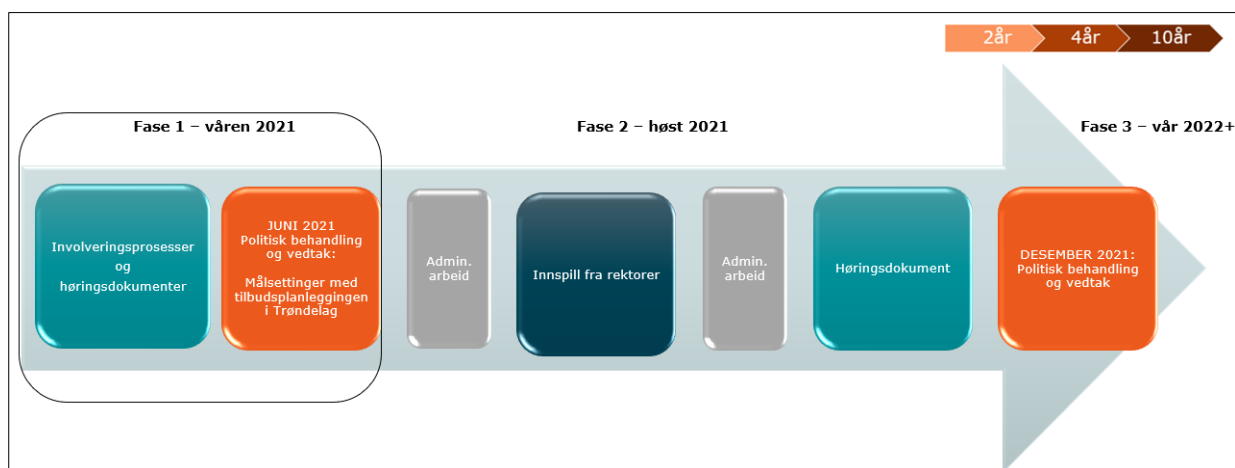
² [Fylkestinget \(2020\) - Utfordringsdokumentet](#)

³ [Hovedutvalg for utdanning \(2018\) - Fokusområder](#)

⁴ [Fylkesting \(2021\) - Målsettinger for tilbudsplanleggingen](#)

1.2. Prosesser, mål og rammefaktorer

Gjennom prosessen våren 2021, definert som fase 1, ble det utviklet nye *målsettinger for arbeidet med tilbudsplanleggingen* i Trøndelag (kap. 2.3) Disse skal bidra til å gi en strategisk retning for å legge til rette for kompetanseutviklingen i Trøndelag, både innen ungdomsopplæring, voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning. Arbeidet er omfattende og vil foregå over et lengre tidsperspektiv. Fram mot Fylkestinget i desember 2021 (fase 2) skal det utvikles operative prinsipper for tilbudsplanleggingen med spesielt fokus på ungdomsopplæringen. I tillegg skal det utvikles prinsipper for skolebygg/arealbruk. Prosesser knyttet til voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning starter med denne høringsrunden og vil konkretiseres i påfølgende prosesser (fase 3). Prinsippene vil også kunne operere innenfor et perspektiv på to, fire og ti år.

Både prinsipper for skolebygg/arealbruk og tilbudsplanlegging må forholde seg til rammer og de politiske ambisjonene. Dette rammeverket består av forhold knyttet til:

- Regelverk
- Politiske mål og ambisjoner
- Demografisk utvikling
- Økonomi for drift og investering

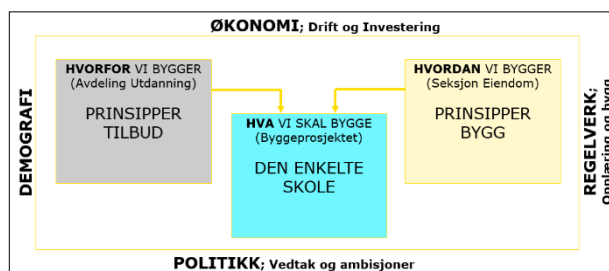
I vedlegg 2 presenteres grunnleggende informasjon knyttet til disse fire områdene.

2. Overbyggede rammeverk

2.1. Sammenhenger mellom prinsippene.

Målet med skolebruksplanarbeidet er å utvikle likeverdige og framtidsrettete skoleanlegg i fylket.

Skolebyggene skal være læringsarenaer for ulike målgrupper og fungere som arbeidsplasser for de ansatte. Fylkeskommunen skal være en aktiv samfunnsutvikler og i dette ligger det blant annet at man også skal søke å tilrettelegge for sambruk mellom skole og nærmiljø/samfunn i et 24/7-perspektiv.

Prinsipper for tilbudsplanlegging angir *hvorfor* vi bygger, og prinsipper for skolebygg/arealbruk angir *hvordan* vi bygger. Figuren ovenfor illustrerer sammenhengene. Med skolebygg menes både arealer til ungdom og voksne.

Det er angitt i de siste års økonomiplaner viktigheten av en effektiv arealbruk, og at fylkeskommunen vil at skolebyggene skal bygges med tilpasningsdyktighet og fleksibilitet i forhold til endringer i elevtall og opplæringstilbud, samt framtidens kompetanse så de kan videreutvikles over tid. De prinsippene som nå utvikles vil være rammene for hvordan vi skal bygge ut ifra det tilbudet skolene skal ha.

2.2. Fokusområder i skolebruksplanarbeidet

De vedtatte fokusområdene i skolebruksplanarbeidet skal bygge opp under målsettingene om likeverdige og framtidsrettete skoleanlegg i fylket og skal være retningsgivende også for utviklingen av de operative prinsippene.

Fokusområdene og ambisjonene er:

2.3. Målsettinger for tilbudsplanleggingen

[Trøndelagsplanen](#) og [Kompetansestrategien](#) er to sentrale dokumenter for Trøndelags ambisjoner for videregående opplæring, samfunnsaktørrollen og kompetansestrategisk tilnærming.

Med bakgrunn i ambisjonene i overnevnte dokumenter vedtok Fylkestinget i juni 2020, sak 56/21, målsettinger for planleggingen av opplæringstilbudet i Trøndelag⁵. De nye målene er en forenklet og lettere kommuniserbar framstilling av ambisjonene for opplæringen i Trøndelag.

<p>Arbeidslivets kompetansebehov</p> <p>Legge til rette for en tilbudsstruktur som speiler kompetansebehovet til arbeidslivet i regionen. Regionen kan ta et medansvar for kompetansebehovet i Trøndelag og nasjonalt.</p>	<p>Faglig og sosial utvikling</p> <p>Legge til rette for at brukernes behov for faglig og sosiale utvikling ivaretas i utformingen av utdanningstilbudet.</p>	<p>Forutsigbarhet i regionen</p> <p>Legge grunnlag for en forutsigbar og relevant skole- og tilbudsstruktur i regionen.</p>	<p>Regionalt inntak</p> <p>Legge til rette for et regionalt inntak der flest mulig ungdommer kan få fullført opplæringen i regionen.</p>
---	--	---	---

2.4. Kompetanseplanleggingsregioner

I tilbudsplanleggingen legges det opp til å hensynta behovet for arbeidskraft i ulike Trønderske regioner. Inndelingen er ikke en statisk inndeling av kommunene, men er i hovedsak basert på inndelingen til de regionale kompetansefora knyttet til det kompetansestrategistek arbeidet i Trøndelag. Regionene er også definert i Utfordringsdokumentet fra 2020. I flere sammenhenger knyttet til ulike kompetanseplanleggingsstrategier er det en selvfølgelighet å se hele fylket under ett.

Kompetanseplanleggingsregionene vil avvike fra inntaksregionene til videregående opplæring for ungdom og de regioner voksenopplæringen er inndelt i.

- ➔ Innspill til denne regioninndelingen er ønskelig. Bruk vedlegg 3 i høringsmalen for tilbakemelding.

⁵ [Fylkesting juni 2021 - sak om målsettinger](#)

3. Rammefaktorer

De økonomiske rammene til fylkeskommunen blir strammere i årene som kommer. Det blir færre ungdommer i regionene, mens den samme aldersgruppen vokser i Trondheimsregionen. Det er stort behov for arbeidskraft og rettighetene til tilgang på og fullføring av utdanning utvides. Det er særlig fra og med 2023 av sektoren får store økonomiske utfordringer. Økonomiplanen 2021 skisserer ulike strategier for å løse dette:

- Omprioriteringer av fylkeskommunale midler i perioden 2023 og 2024.
- Reduksjon av opplæringstilbudet og/eller reduksjon i antall skoler.
- En kombinasjon av disse strategiene.

Rammefaktorene i arbeidet med utvikling av målsettinger og operative prinsipper for både opplæring og skolebygg/arealbruk er knyttet til:

- Regelverk; opplæring og bygninger
- Politikk; ambisjoner og vedtak
- Befolkning; demografis utvikling
- Økonomi; Drift og investering

Rammefaktorene vil ha ulikt innhold avhengig av hvilken målgruppe som omtales og vil ha betydning for prinsippene som skal utformes.

I vedlegg 2 presenteres kunnskapsgrunnlag knyttet til regelverk, demografi, økonomi og politiske vedtak for ungdomsopplæring, voksenopplæring, høyere yrkesfaglig utdanning og skolebygg.

4. Prinsipper

For å kunne nå de vedtatte målsettingene med tilbudsplanleggingen er vi avhengige av å konkretisere dette ytterligere i såkalte *operative prinsipper*. I det påfølgende kapitlene presenteres noen «påstander»/utfordringer/spørsmålsstillinger som er relevante knyttet til ungdomsopplæring, voksenopplæring, høyere yrkesfaglig utdanning og arealbruk.

4.1. Prinsipper for tilbudsplanlegging av ungdomsopplæringen

Prinsippene legger til grunn regioninndelingen i kompetanseplanleggingsregionene, jamfør kap. 2.4 i dette høringsdokumentet.

Det vil være noen felles, overordnede prinsipper som gjelder for alle regioner i Trøndelag (gruppe A). Dernest vil det være prinsipper som er ment å ivareta behov i regioner med store avstander mellom skolene (gruppe B). Dette gjelder regioner: Fosen, Trøndelag sør, Namdalen, Orkland, Værnes. Den siste gruppen (gruppe C) er knyttet til regioner der skoler ligger nært hverandre. Dette gjelder Innherred og i Trondheim.

A Felles prinsipper/ «overordnet nivå» <i>Alle regioner</i>	
«Påstand»/ utfordring	Forslag til prinsipp
Opplæringstilbudet i regionen skal planlegges ut fra etterspørsel etter kompetanse fra regionen. Dette er uavhengig av inntaksordning for videregående opplæring i Trøndelag. Hvilken regioninndeling skal vi ha/ følge/benytte oss av i dette arbeidet, jamfør kart i kapittel 2.4 i prinsippdokumentet?	Kompetanseplanleggingen skjer med i samråd med regionråd/kompeanseforuminndelingen. Jamfør kart i kapittel 2.4
For sikre samordning av dimensjonering og ressursbruk må skolene, kommunene og arbeidslivet i regionen samles til faste årlige møter .	Forslag til dimensjoneringen av tilbud fastsettes i dialog med kompetanseforum/regionråd. Denne strukturen benyttes for å sikre brukerne (elever, studenter, arbeidsliv mm.) innflytelse i utformingen av opplæringstilbudene.
Elevgrunnlaget og økonomiske ressurser vil bli redusert på lang sikt i de fleste regionene i Trøndelag. Midler til investering og drift vil bli betydelig redusert.	Det må legges avgjørende vekt på å bygge opp en driftsøkonomisk og arealøkonomisk effektiv tilbudsstruktur.* Dimensjonering av tilbudet på videregående trinn 1 settes med utgangspunkt i elevgrunnlaget i regionen.
Man må i større grad benytte seg av alternative modeller for videregående opplæring for å skaffe kompetanse for å dekke behov i regionen som har et begrenset omfang og/eller rekruttering.	BYF-opplæring** skal gjennomføres på arbeidslivets arenaer. Bedriftenes behov for kvalifisert kompetanse kan også dekkes av voksne, både gjennom voksenopplæring og utdanning på høyere yrkesfaglig nivå.
Yrkesfaglig fordypning (YFF) er en arena for elevers faglig fordypning og opprettelse av kontakt mellom elev/deltaker og arbeidslivet.	Skolen skal samarbeide med lokalt arbeidsliv og andre skoler for å tilby yrkesfaglig fordypning innenfor et bredt spekter av kompetanser. De videregående skolene skal ha arealer for yrkesfaglig fordypning basert på de Vg2 skolen normalt tilbyr.
Skolen bør ha et tilbud som favner ulike elevgrupper . Dette for å sikre at flest mulig kan få opplæring nært sitt bosted.	Skolen bør ha et tilbud som gir en mest mulig balanse mellom kjønnene på skolen.

*Behovet for en nedre grense for igangsetting av tilbud, differensiert ut fra skolekategori, tas inn i evalueringen av ressurstilodelingsmodellen. Saken behandles i mars 2022.

** BYF: Bedriftsnært yrkesfag: Søkbart opplæringstilbud med fellesfagopplæring i skole, programfagopplæring i bedrift. Mer info på vilbli.no

«Påstand»/ utfordring	Forslag til prinsipp
Nye opplæringsformer, nettskole og samlingsbasert opplæring krever tilpassede arealer for gjennomføring av opplæringen. Dette gjelder videregående opplæring, høyere yrkesfaglig utdanning og universitetsutdanning. I flere regioner er den på sikt en relativt stor nedgang i antall elever. Dette kan medføre at areal frigjøres til andre opplæringsformål.	Skolene må ha et mulighetene for å gjennomføre distribuert og samlingsbasert opplæring. Dette kan løses gjennom et «studiesenter». Ulike former for digital opplæring/undervisning kan øke tilgangen på utdanningstilbud for ungdom og voksne
Landslinjeordningen/ordningen med landsdekkende tilbud muliggjør etableringen av tilbud med begrenset lokal rekruttering, men som har et rekrutteringsgrunnlag i et nasjonalt perspektiv.	Trøndelag skal aktivt benytte mulighetene for å etablere landslinjetilbud/landsdekkende innenfor viktige kompetanseområder, men med begrenset lokal rekruttering.

Ang. «kombinerte skoler»: Dette betyr at skoler har både yrkesfag og studieforberedende tilbud. Vi har i dag 5 skoler som ikke er kombinerte videregående skoler. Det er ønskelig med kombinerte videregående skoler, men det er vanskelig å sette dette som et krav/prinsipp.

Det kan kreve betydelige kostnader i form av ombygginger og/eller nybygging for å sette skolene i stand til å bli kombinerte skoler.

I tillegg til økte investeringskostnader må det foretas en omfattende omfordeling av tilbud mellom skolen i regionen. Det kan også svekke kvaliteten på tilbudet i regionen.

Følgende eksempel beskriver problemstillingen. For å gjøre Orkdal vgs. og Meldal vgs. om til kombinerte skoler så må de i tillegg til dagens yrkesfagtilbud ha en parallell med studiespesialisering på hver av skolene. Dette kan medføre at skolene får flere grupper/klasser med færre elever i. Det bør åpnes for at regionene kan foreslå organiseringer som passer ut fra lokale forhold.

B Regioner med store avstander mellom skolene <i>Fosen, Trøndelag sør, Namdalen, Orkland, Værnes</i>	
«Påstand»	Forslag til prinsipp
For å sikre at ungdommen har så kort reisetid som mulig det første året, bør skolene ha en bredere vifte på videregående trinn 1 <u>enn</u> på videregående trinn 2. Dette gir regionen tilgang til økt bredde i kompetanse, men utfordringer med å slutføre opplæringen.	a) Skolene fordeler Vg2 mellom seg og elevene forventes å flytte mellom skolene på Vg2 og Vg3? <i>Eller</i> b) BYF – modeller benyttes for å slutføre opplæringen på Vg2 og Vg3
Utviklingen i antall ungdommer og økonomisk tildeling vil gå ned sammenlignet med dagens situasjon. Det vil ha betydning for bredden på Vg1 med tilhørende Vg2-tilbud	BYF – modeller benyttes for å slutføre opplæringen på Vg2 og Vg3 Valg av prinsipp avhenger av hvilken forutsetning for mobilitet blant ungdommer som legges til grunn.
Noe av kompetansebehovet i en region kan være av begrenset omfang eller være kortvarig. Det kan være utfordrende for en skole å tilby denne opplæringen innenfor rammene av ordinære klasser.	Alternative modeller for fag- og yrkesopplærings for voksne skal benyttes i større grad for å tilføre arbeidslivet etterspurt kompetanse der behovet er av begrenset omfang eller kortvarig.

BYF: Bedriftsnært yrkesfag: Søkbart opplæringstilbud med fellesfagopplæring i skole, programfagopplæring i bedrift. Mer info på vilbli.no

C.1 Nærhet mellom skoler <i>Innherred***</i>	
«Påstand»	Forslag til prinsipp
<p>Skolene ligger relativt nært hverandre.</p> <p>Fra 2014 til 2021 er antallet elever redusert med rundt 300 og elevtallet i regionen skal ned med ytterligere 300 fram mot 2030/2040.</p> <p>Det er et stort potensiale for en mer effektiv arealbruk og tilbudsstruktur.</p>	<p>De yrkesfaglige utdanningsprogrammene på en skole bør samlet ha et omfang på minst 60 elevplasser for å sikre et fullverdig tilbud.</p> <p>Innenfor de yrkesfaglige utdanningsprogrammene skal det legges spesiell vekt på en arbeidsdeling mellom de videregående skolene innenfor de tunge og arealkrevende utdanningsprogrammene.</p> <p>Det skal i hovedsak være minimum tre paralleller på studiespesialiserende utdanningsprogram ved de skolene som har dette tilbudet.</p>

***Innføring av prinsippene for Innherred har et 10 års perspektiv som følger utviklingen i antall 16 – 18 åringer mot 2030/2040.

C.2 Nærhet mellom skoler <i>Trondheim</i>	
«Påstand»	Forslag til prinsipp
<p>I Trondheim er det god tilgang på søkere og korte avstander mellom skolene. Det gjør det mulig å legge til rette for stordriftsfordeler og oppbygging av robuste fagmiljøer. Her er tilbudsstrukturen fram mot 2030/2035 fastsatt basert på prinsippene nedenfor:</p>	<p>De yrkesfaglige utdanningsprogrammene på en skole bør samlet ha et omfang på minst 100 elevplasser for å sikre et fullverdig tilbud.</p> <p>Innenfor de yrkesfaglige utdanningsprogrammene skal det legges spesiell vekt på en arbeidsdeling mellom de videregående skolene innenfor de tunge og arealkrevende utdanningsprogrammene.</p> <p>Det skal i hovedsak være minimum fire paralleller på studiespesialiserende utdanningsprogram ved de skolene som har dette tilbudet.</p>

4.2. Prinsipper og tematikk for tilbudsplanlegging i voksenopplæring.

Innfrielse av voksnes rett til videregående opplæring har ikke vært med i prosesser som omhandler prinsipper for tilbudsplanlegging eller skolebruksplaner for ungdomsopplæringen fram til nå og går derfor i litt ulik takt. Det skal derfor ikke utarbeides prinsipper for voksenopplærings-området allerede i desember slik som det skal for ungdomsopplæringen, men prosessen starter nå og vil pågå framover.

De spørsmålene det bes om svar på her vil sammen med andre faktorer være med å danne grunnlaget for kommende prosesser. Spørsmålene er inndelt i fem tema og er utarbeidet blant annet med bakgrunn i:

- Gjeldende regelverk og politiske vedtak, høring på ny opplæringslov, hovedpunkter i kommende fullføringsreform, demografi, deltakerantall og økonomi. Denne typen rammefaktorer framgår i sin helhet i kapittel 2 i vedlegg 2.
- Gjennomført evaluering av voksenopplæringsmodellen som nå er i sitt tredje skoleår.
- Innspill på aktuelle tema fra de videregående skolene.

Bygg- og arealutnyttelse	
Bakgrunn/problemstillinger	Prinsipp tema/ spørsmål tematikk:
<p>Bruk av verksteder: Voksne må f.eks. gjennomføre grunnleggende HMS-opplæring i forkant av at deltakerne skal ut i bedrift i faget yrkesfaglig fordypning.</p> <p>Utnyttelsesgrad på både dagtid, kveldstid og prioritering av disse.</p> <p>Det må hele tiden vurderes hva som er mest effektivt bruk av arealer. Studiesenter vs. klasserom basert på om det er lite arealbehov vs. stort arealbehov. Altså effektiv utnyttelse av ulike arenaer basert på arealbehovet.</p> <p>Studio kan sambrukes med andre grupper i skolene (ungdomselever, ansatte, næringsliv osv.).</p> <p>Nettskoletilbud videreutvikles og er i vekst, men fleksibiliteten må håndteres.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nettilbud vs. samlingsbasert opplæring.• Nettilbud vs. klasserom. <p>Nettilbud vs. bruk av verksted. Kombinasjon av alle.</p>	<p>Hvordan kan det tilrettelegges bedre for sambruk av lokaler, verksted og utstyr.</p> <p>Hvordan videreutvikle og støtte opp under bibliotekets betydning som studiesenter for voksne.</p> <p>Hvordan løse behovet også for tilgang på studio (avskjermet) for å delta i nettskole?</p>

Samarbeid	
Bakgrunn/problemstillinger	Prinsipp tema/ spørsmål tematikk:
<p>I forslag til ny opplæringslov som nå er på høring ligger det inne et forslag til pedagogisk kompetansekrav også for lærere på voksenopplæring. Det sambrukes lærere ved de vgs i dag også, men et slikt krav kan utfordre praksis med å benytte fagarbeidere/ledere fra lokalt næringsliv.</p> <p>Det er i høringsutkast til ny opplæringslov forslag om tilgang på rådgivingstjeneste for voksne. Rådgivingstjenesten er en del av elevtjenesten ved skolene.</p>	<p>Hvordan kan faglærernes kompetanse benyttes bedre/ses i sammenheng både i voksenopplæringa og ungdomsopplæringa?</p> <p>Hvordan kan elevtjenestene på skolene sambrukes, og hvilke tjenester?</p>

Samorganisering av videregående opplæring for ungdom og voksne

Bakgrunn/problemstillinger	Prinsiptema/ spørsmålstatikk:						
<p>Hvilke muligheter har vi for felles organisatorisk tilbudsplanlegging når rettighetene i ordinær videregående opplæring og voksenopplæring er ulike.</p> <p>Læreplanene er de samme, men det er til dels store ulikheter blant annet når det gjelder omfang på opplæringen totalt sett samt lærerstyrte timer spesifikt.</p> <p>Noen hovedforskjeller mellom ordinær videregående opplæring og voksenopplæringen:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-bottom: 10px;"> <thead> <tr style="background-color: #d9ead3;"> <th style="width: 50%; padding: 5px;">Voksenopplæring</th> <th style="width: 50%; padding: 5px;">Ordinær opplæring</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="padding: 5px;">Komprimerte løp. Opplæring på 80 -- 130 timer pr. fag pr. skoleår</td> <td style="padding: 5px;">Fulltids opplæring</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Tilpasset voksne: - jobb og skole - omsorg og skole - basert på sin realkompetanse.</td> <td style="padding: 5px;">Fulltids opplæring på dagtid.</td> </tr> </tbody> </table>	Voksenopplæring	Ordinær opplæring	Komprimerte løp. Opplæring på 80 -- 130 timer pr. fag pr. skoleår	Fulltids opplæring	Tilpasset voksne: - jobb og skole - omsorg og skole - basert på sin realkompetanse.	Fulltids opplæring på dagtid.	<p>Hvordan kan tilbudsplanlegging for ungdom og voksne skje i fellesskap og som en helhet?</p>
Voksenopplæring	Ordinær opplæring						
Komprimerte løp. Opplæring på 80 -- 130 timer pr. fag pr. skoleår	Fulltids opplæring						
Tilpasset voksne: - jobb og skole - omsorg og skole - basert på sin realkompetanse.	Fulltids opplæring på dagtid.						
<p>Regioner med forholdsvis få søkere på mange ulike sluttkompetanser, kan også ha ledig kapasitet i faggrupper i ordinær videregående opplæring. Da kan en samorganisering av ordinære elever og voksne deltakere vurderes. Dog med fokus på voksnes tilrettelegging hva angår tid, sted, progresjon, stå i jobb osv.</p>	<p>Hva må til for at gjennomføringen av opplæring for ungdom og voksne kan foregå i samme grupper til tross for ulike rettigheter?</p> <p>Hva må til for at det i sentraladministrasjonen kan gjøres et felles (helhetlig) inntak til all vgo. for både ordinær vgo. og vgo. for voksne?</p>						

Voksenopplæring i Trondheim

Bakgrunn/problemstillinger	Prinsiptema/ spørsmålstatikk:
<p>Trondheim voksenopplæringscenter vgs (koordineringsskole i Trondheim) har eget budsjett, egne lokaler og ansatte faglærere som gjør at de alene skal gi opplæring til voksne i alle fellesfag og yrkesfagene innen utdanningsprogrammet Helse- og oppvekstfag.</p> <p>Trondheim voksenopplæringscenter vgs er den eneste koordineringsskolen med eget budsjett fra år til år og derav spesifikt ansvar for uttalte opplæringstilbud. De andre koordineringsskolene må forholde seg til søkermassen og den økonomien dette måtte gi fra år til år.</p> <p>I all annen yrkesfagopplæring er de avhengige av samarbeid med andre videregående skoler som har aktuelle lokaler og faglærere. Dette har vært en utfordring da kapasiteten ved andre skoler også er under press.</p>	<p>Hvordan kan yrkesfagopplæring i Trondheim, utenom Helse- og oppvekstfagene, løses bedre enn i dag?</p>

Inntak til voksenopplæringen

Bakgrunn/problemstillinger	Prinsipp tema/ spørsmålstematikk:
<p>Fullføringsreformen og mulig innføring av modulbasert voksenopplæring som hovedmodell vil utfordre oss på å være mer fleksible på oppstart av opplæring, eksamensforberedende kurs o.l.</p> <p>Innherredspiloten, og ønsket om mer direkte offentlig-offentlig samarbeid om kvalifisering utfordrer oss allerede på dette. Når næringslivet har behov for rekruttering og når NAV og fylkeskommune sammen skal forsøke å dekke opp dette, vil behovet oppstå når som helt i året. Det kan være uhensiktsmessig å alltid avvente neste skoleårs oppstart.</p> <p>Mer bruk av nettskole kan være en av løsningene her selv om også nettskole har sine utfordringer knyttet til voksne og minoritetsspråklige.</p>	<p>Hvordan kan vi løse muligheten for mer kontinuerlig inntak og igangsetting av opplæring uavhengig av skoleår?</p>

4.3. Prinsipper for tilbudsplanlegging innen høyere yrkesfaglig utdanning.

Fylkestinget vedtok i sak [FT 59/21](#) prioriteringer, prinsipper og kriterier for tilskuddsforvaltning. Vedlegg 2, kapittel 3. Disse rulleres årlig. Det vil bli gjennomført prosess våren 2022 fram mot ny fylkestings sak i juni 2022. Det er ønskelig å etablere rutiner som sikrer at fylkeskommunen styrker kunnskapsgrunnlaget for å avdekke kompetansebehovet lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette for at forvaltningen av høyere yrkesfaglig utdanning bidrar til å dekke de reelle behovene arbeidslivet har for kompetanse.

Det bør legges til rette for at fagskoler skal kunne distribuere høyere yrkesfaglig utdanning til hele Trøndelag. Dette for å dekke kompetansebehovet lokalt arbeidsliv har og for at studenter lettere skal kunne ta utdanning i kombinasjon med å være i arbeid. De videregående skolene vil kunne være naturlige arenaer å distribuere utdanninger til, og bør derfor settes i fysisk og utstyrmessig stand til å også huse høyere yrkesfaglig utdanning. Det er behov for dialog med lokalt arbeidsliv og fagskolene for å sikre hensiktsmessige tilpasninger.

Felles prinsipper/ HYU	
«Påstand»/ utfordring/tema	Forslag til prinsipp
Utdanningstilbudet skal planlegges ut fra etterspørsel etter kompetanse fra regionen/Trøndelag. For sikre samordning av dimensjonering og ressursbruk må skolene, kommunene og arbeidslivet i regionen samles til faste årlige møter .	Kompetanseplanleggingen skjer med i samråd med regionråd/kompeanseforuminndelingen, Jmfør kart i kapittel 2.4 Hvilken regioninndeling skal vi ha/ følge/benytt oss av i dette arbeidet? Forslag til dimensjoneringen av tilbud fastsettes i dialog med kompetanseforum/regionråd. Denne strukturen benyttes for å sikre brukerne (studenter, arbeidsliv mm.) innflytelse i utformingen av høyere yrkesfaglig utdanning o.l. Hvilke konkrete samarbeidsrutiner for dialog bør etableres?
Man må i større grad vurdere å benytte seg av alternative modeller for å dekke kompetansebehov på høyere yrkesfaglig nivå til fagområder/ regioner som har et begrenset omfang og/eller rekruttering	Bedriftenes behov for kvalifisert kompetanse kan også dekket av voksne, både gjennom voksenopplæring og utdanning på høyere yrkesfaglig nivå.
For å dekke kompetansebehovet til lokalt arbeidsliv ved at studenter lettere skal kunne ta utdanning i kombinasjon med å være i arbeid, må tilbudene i større grad tilbys digitalt .	Det bør legges til rette for at fagskoler skal kunne distribuere høyere yrkesfaglig utdanning til hele Trøndelag. Hvordan kan man samarbeide med lokalt arbeidsliv for å sikre hensiktsmessig samarbeid med VGO for å diskutere tilbud innen HYU.

4.4. Prinsipper for skolebygg/arealbruk

Når det gjelder arbeid med /utforming av prinsipper for arealbruk og arealomfang skal fokusområdene for skolebruksplanen være retningsgivende. Disse er:

- Skole og arbeidsliv
- Faglig og sosial kompetanse
- Nærmiljø og samfunn
- Teknologi og relevans

Det er angitt i de siste års økonomiplaner viktigheten av en effektiv arealbruk, og at fylkeskommunen vil at skolebyggene skal bygges med tilpasningsdyktighet og fleksibilitet i forhold til endringer i elevtall og opplæringstilbud, samt framtidens kompetanse så de kan videreutvikles over tid.

Prinsippene vil være rammene for hvordan vi skal bygge ut ifra det tilbudet skolene skal ha.

Felles prinsipper for likeverdige, tilpasningsdyktige og arealeffektive bygg	
«Påstand»/ utfordring	Forslag til prinsipp
<p>Våre skoleanlegg skal kunne bygges om over tid slik at de kan tilpasses til endringer i størrelse på elevgrupper, voksenopplæringstilbud og høyere yrkesfaglig utdanning og ønsket pedagogisk praksis tilpasset enkeltelever og forskjellige gruppestørrelser.</p> <p>De skal også tilpasses slik at voksne kan få dekket sine kompetansebehov gjennom fylkeskommunale voksenopplæringstilbud eller at offentlige og private fagskoler kan distribuere høyere yrkesfaglige utdanninger til dem.</p>	<p>Det skal legges til grunn en høy grad av fleksibilitet ved utforming av planløsninger og rominndeling både horisontalt og vertikalt i skolebyggene våre.</p>
<p>Dagens skolebygg er i hovedsak dimensjonert ut fra ungdomsopplæringa. Overføringer fra staten er også basert på dette.</p> <p>Fullføringsreformen og kompetansetilbud til voksne utfordrer denne måten å tenke dimensjonering av skolebygg på, da volumet/ antallet vil øke betydelig. Dette er spesielt knyttet til studiearealer/bibliotek.</p>	<p>Dimensjoneringsgrunnlaget skal basere seg på ungdomsopplæringa.</p> <p><i>Eller</i></p> <p>Dimensjoneringsgrunnlaget skal ta inn over seg behovet for plasser til voksne, både gjennom fylkeskommunal voksenopplæring eller høyere yrkesfaglig utdanning i regi av offentlige og private fagskoler.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal kunne utvides over tid slik at de kan tilpasses endringer i skolens elevkapasitet.</p>	<p>I våre skolebygg skal det legges til grunn et omfang av fellesarealer og sentrale fellesfunksjoner som gir mulighet til å øke elevtallet med 10% i forhold til fastsatt kapasitet.</p> <p>Ved utforming av planløsninger og rominndeling skal det tilstrebes en elastisitet som gir mulighet til å øke eller minke samlet areal i våre skolebygg.</p> <p>Ved utforming av planløsninger og rominndeling skal det spesielt tilstrebes en plassering av arealkrevende fellesarealer som gir mulighet for økning av disse arealene.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal kunne benyttes til ulike formål internt i skolen og av eksterne brukere.</p>	<p>Det skal vurderes høy grad av generalitet som gir muligheter til, og tilpassing for, flerbruk av spesialrom og generelle arealer i skolebyggene våre.</p>

<p>Våre skoleanlegg skal ha en effektiv arealutnyttelse.</p>	<p>Det skal være høy grad av sambruk av spesialarealer innenfor utdanningsløp og utdanningsprogram.</p> <p>Det skal være en høy grad av sambruk av generelle arealer på tvers av utdanningsløp og utdanningsprogram.</p> <p>Det skal tilstrebes en utnyttelsesgrad på minst 75% på opplæringsarealer samlet sett i skolebyggene våre.</p> <p>I utformingen av planløsninger og rominndeling skal det legges til grunn en balanse mellom sambruk/fellesbruk og behov/ønske for ulike opplæringsløp og utdanningsprogram om tilhørighet og identitet.</p> <p>I utforming av planløsninger og rominndeling skal det legges til grunn en balanse mellom effektiv arealbruk og skolenes ønske om organisering og bruk av rom (timeplan).</p>
---	---

«Påstand»/ utfordring	Forslag til prinsipp
<p>Våre skoleanlegg skal ha et arealomfang i samsvar normtall for ulike opplæringsløp, utdanningsprogram, behov for kompetansetilbud til voksne og funksjoner.</p>	<p>Grunnlag for arealbehov baserer seg på fastsettingen av tilbudt opplæringsløp og utdanningsprogram som skal gjennomføres i skole.</p> <p>Fastsetting av normert arealomfang baserer seg på fastsatt gruppestørrelse for opplæringsløp og utdanningsprogram.</p> <p>Fylkeskommunenens arealmodell benyttes som veiledende i fastsetting av samlet arealomfang for skolebyggene våre.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal være kompakte og integrerte.</p>	<p>Det skal tilstrebes å ha ett felles sammenhengende skolebygg for alle opplæringsløp, utdanningsprogram og funksjoner.</p> <p>Det skal tilstrebes å ha et forhold mellom samlet areal (bruttoareal) og bruksareal (nettoareal) som ikke overstiger forholdstallet 1,45.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal være kostnadseffektive og driftsvennlige løsninger</p>	<p>Våre skoleanlegg skal bestå av en komprimert og arealeffektiv bygningsmasse hvor fellesfunksjoner ligger sentralt i anlegget.</p> <p>Utforming av bygningsdetaljer og bruk av bygningsmaterialer skal velges utfra hensynet til effektiv drift, renhold og fremtidig vedlikeholdsbehov.</p> <p>Effektiv bygningsdrift skal oppnås gjennom velfungerende drifts- og overvåkningssystemer for tekniske anlegg.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal fremstå med høy estetisk verdi</p>	<p>Det skal legges til grunn at våre skoleanlegg er offentlige samfunnsbygg med fokus på arkitektur og ved bruk av gode bygningsmaterialer.</p> <p>Utomhusanleggene skal bidra til å fremheve et helhetlig skoleanlegg med estetiske verdier over normalt.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal være tilgjengelig og trygge for alle brukere.</p>	<p>Det skal legges til grunn tilgjengelighet til alle arealer i skolebyggene våre. Utforming av planløsninger og rominndeling skal gi godt grunnlag for å unngå uønskete hendelser med hærverk, mobbing/trakassering, tyveri og kritiske beredskapssituasjoner.</p>
<p>Våre skoleanlegg skal være bærekraftige</p>	<p>Miljømessig-, sosial og økonomiske bærekraft er grunnleggende forutsetning for etablering og utvikling av våre skoleanlegg. Skoleanleggene skal være nullutslippsbygg.</p> <p>Klimaregnskap og livsløpsanalyser skal være beslutningsgrunnlag i alle byggeprosjekter. Fossilfri byggeplasser og redusert avfalls og materialbehov skal tilstrebes</p> <p>Bygninger skal utnyttes til høsting og lagring av elektrisk og termisk energi.</p> <p>Bygninger skal orienteres slik at de reduserer behovet til driftsenergi samt størst mulig høsting av energi.</p> <p>Våre skoleanlegg skal etableres med basis i demografisk utvikling, nært kollektivknutepunkt og bidra til å nå nullvekstmål med hensyn til bruk av privatbil.</p> <p>Erverv og avhending av tomte- og bygningsareal skal skje innenfor rammene av profesjonell, helhetlig eiendomsforvaltning.</p>

Prinsipper som legger rammer for skolebruksplanens fokusområder

«Påstand»/ utfordring	Forslag til prinsipper
<p>Nærmiljø og samfunn</p> <p>Våre skoleanlegg skal være utadrettete og kunne benyttes aktivt av lokalsamfunnet.</p>	<p>Prinsipp for tilgjengelig tid og kostnadsdekning ved utleie av areal til frivillighet skal baseres på selvkost og bruk av digitale bookingbaser. Dette gjelder også spesialarealer for idrett og kultur</p> <p>I utforming av planløsning og rominndeling for arealer til bruk utenfor skoletid, skal det tilstrebes tilgjengelighet uten nødvendig bruk av tilsynsvakt.</p> <p>Bruk av fellesarealer som personalrom, kantine mv. skal være tilgjengelig for utleie såfremt ikke spesielle forhold til personvern, kostnadskrevende utstyr krever at dette ikke er mulig.</p> <p>All utleie skal skje i samsvar med et generelt, felles retningslinje for alle fylkeskommunens skoleanlegg</p>
<p>Skole og arbeidsliv</p> <p>Våre skoleanlegg skal gi gode rammer for samarbeid med lokalt arbeidsliv.</p>	<p>Arealer for BYF inngår ikke som del av byggeprosjektene.</p> <p>Arealer for YFF inngår bare når fagområdet inngår som del av skolens Vg2-tilbud.</p> <p>Spesialrom og verksteder skal innenfor arealnormer utformes og rominndeles slik at det gir skolene mulighet til å tilpasse seg lokale behov i opplæringen innenfor opplæringsløp og utdanningsprogram.</p>
<p>Teknologi og relevans</p> <p>Våre skoleanlegg skal gi gode forutsetninger for å kunne gi brukerne opplæring i samsvar med teknologisk utvikling og endringer i arbeids- og samfunnsliv.</p>	<p>Teknologiske løsninger som gir gode rammer for organisert opplæring og selvstudier skal inngå i våre skolebygg.</p> <p>Teknologiske løsninger for nettskole i samsvar med vedtatte opplæringsløp, inngår våre skolebygg.</p> <p>På våre skolers nære uteområde skal det tilstrebes tilgang til trådløst nettverk.</p> <p>Fast maskinelt utstyr og inventar som benyttes innenfor ulike opplæringsløp, utdanningsprogram inngår som del av våre byggeprosjekter.</p>
<p>Faglig og sosial kompetanse</p> <p>Våre skoleanlegg skal være en arena som gir gode rammer for å fremme elevenes faglige kompetanse og sosiale utvikling basert på tilhørighet og trygghet.</p> <p>Våre skoleanlegg skal være en arena som gir rammer for å være en god arbeidsplass for alle ansatte.</p>	<p>I utforming av planløsninger og rominndeling skal det være en bevissthet om balansen mellom åpenhet og elevers behov for skjerming.</p> <p>I utforming av planløsninger og rominndeling skal det legges gode rammer for å fremme elevenes evne og utvikling av fremtidens kompetanse som kreativitet, kommunikasjon, samarbeid, problemløsning og kritisk tenkning.</p> <p>I utformingen av planløsninger og rominndeling skal det være en balanse mellom å legge ramme for ett felles skoleanlegg og de enkelte opplæringsløp og utdanningsprogramers behov/ønske om identitet og tilhørighet.</p> <p>I utformingen av planløsninger og rominndeling skal det innenfor normert arealomfang tilstrebes å etablere løsninger inne og ute som støtter opp om elevenes sosiale utvikling - alene og sammen med andre.</p> <p>Kantinearealet i våre skolebygg skal ha en kapasitet for inntil 50% av skolens elever i samtidighet.</p> <p>I utforming av planløsninger og rominndeling skal lærerarbeidsplasser gi de ansattes rammer for samarbeid og individuelt arbeid.</p> <p>Personalrom skal være alle ansattes pauserom med kapasitet på inntil 50% av de ansatte i samtidighet og plasseres slik at de er tilgjengelig for alle.</p>